

M | V
I | MCM
LXX
V

Sveučilišni centar
Matija Vlačić Ilirik, 3. g.
petkom u 10:00

TVT342 Egzegeza

Staroga zavjeta, ECTS 4

– Izbor iz Mudrosnih spisa

Poklad biblijske mudrosti u jezgri SZ-a

amdg.ffrz.hr → nastava → MVI

Podignite, vrata (Ps 24)

D A Hm A G A D

Po-dig-ni-te vra-ta nad-vrat-ni-ke svo-je do-la-zi slav - ni kralj!

M | V
I | MCM
LXX
V

TVT342 Izbor iz Mudrosnih spisa
Ak. g. 2018./19. petkom u 10:00
amdg.ffrz.hr → nastava

Mudre izreke

Praktična životna mudrost
Odgoj

Mudre izreke

- hebr. מִשְׁלַּי *māšāl*
- Zbirka kratkih izreka o životnoj mudrosti
- Čije (Izr 1,1; 10,1; 25,1)?
- Salomonove שלמה
- U jezgri knjige *poslovice* (c10-22; c25-29):
- o kralju, s dvora
- Kako je nastala knjiga: povijesni podatak u 25,1
- Prikupili Ezekijini ljudi
- Izvor mudrosti (1,7; 9,10):
- strah Božji (1,7; 9,10 – usp. Job *bogobožazan*)

- Funkcija i metoda zbirke (1,8; 6,20):
- Roditeljska pouka
- “sine moj” u 31,2?
- Majka
- O čemu zaključak u 31,10-31?
- Vrsna žena

Uvod

- ❑ Svrha izreka (Izr 1,2-6) v4s:
- **Mladiću znanje, neiskusnome pamet (4)**
 - ❑ Mudrost sama potvrđuje pozivajući neiskusne u 9,4
- **Mudracu veće znanje (5)**
- **Razumijevanje izreka (משל *māšāl* 6)**
 - ❑ Salomon poučava u 3,14s:
- **Mudrost bolja od bogatstva (3,14s):**
 - ❑ Srebro, zlato, biser, dragocjenosti
 - ❑ Mudrost sama potvrđuje (8,10s)
 - ❑ Usp. molitva u 1 Kr 3

Iz iskustva

- Salomon – sin 1,1
 - vlastito iskustvo u 4,3-6
 - Učenik oca i majke (3)
- Dijalog roditelja s djetetom
 - “Sine moj” 1,8.10.15; 2,1; 3,1.11.21; 4,10.20; 5,1; 6,1.3.20; 7,1.24...
 - Otac i majka 1,8; 6,20
 - “Djeco” (4,1)
- Upozorenje, pa pouka (kao Ps 1)
 - Što je roditeljska pouka (1,9 i 2,1s):
- Vijenac, ogrlica (1,9), ures na vratu (3,22)
- Očeve riječi (2,1) = mudrost (2,2)
- Kamo pohraniti očinske riječi (3,3; 7,3)?
- Ploče srca (3,3; 7,3, usp. kamene ploče u Izl 24,12)
- Zakon u srce (Jr 31,33)
- יהוה odgaja kao otac sina (3,12)

Forma i stil u Izr

- ❑ Dijalog i interdisciplinarnost
- Salomonov uvod
- Salomonove izreke:
 - ❑ 10,1-22,16
 - ❑ 25,1-29,27
- Prilog drugih (22,17; 24,23; + 30,1 + 31,1)
 - ❑ Mudraci (22,17-24,22 + 24,23-34)
 - Salomonov poziv (22,17)?
 - Hebr. “Poslušaj riječi mudracâ (mn.)” (Š. mudrih ljudi)
 - ❑ Agur (30,1-14) + brojčane izreke (30,15-33)
 - ❑ Lemuel, kralj, majčin učenik 31,1-31 (?)

Književne figure

- Motivi i usporedbe:
- Govor, riječi
- Staza, put
- Kontrasti:
- Mudrac, pravednik ⇔
- Grješnik, opak, zlikovac, lijenčina
 - Kakva hrana (4,17 ⇔ 9,5):
- opakima: Kruh opaćine, vino nasilja 4,17
- ⇔ mudrima: Kruh i vino mudrosti 9,5
 - Lik žene: Mudrost i gospođa ludost (usp. 9,4.16)
- Bore se da pridobiju neiskusne, zovu nerazumne (9,4.16)

Dođite, poklonimo se (Ps 95)

C Am F G Am F G C

Do - đī - te po - klo-ni-mo se Bo-gu, do - đī - te on je naš Kralj

Motivi i dijalozi u Mudrim izrekama

Biblijska interdisciplinarnost

Motivi

□ Govor:

- usne, usta, riječ, jezik, brbljanje

□ Put:

- korak, hod, stranputica, noga

- Kralj: preko 30 izreka

- Mudrost = život (8,35 – samoobjava)

- Što je *drvo života* (3,18; 11,30; 13,12; 15,4):

- Mudrost (3,18)
- Pravednikov plod (11,30)
- Ispunjena želja (13,12)
- Jezik koji liječi (15,4)

- Što je *izvor života* (10,11; 13,14; 14,27; 16,22)
 - Pravednikova usta (10,11)
 - Mudračeva pouka (Tora) (13,14)
 - Strah Gospodnji (14,27)
 - Razum (16,22)

Strah Gospodnji

1. Početak spoznaje (1,7)
2. Treba ga izabrati (1,29)
3. Poučni sin ga shvaća (2,5)
4. Mrzi zlo (8,13)
5. Početak mudrosti (9,10)
6. Umnaža ili skraćuje dane (10,27)
7. U njemu snažno pouzdanje (14,26)

1. Izvor života (14,27)
 2. Bolji od bogatstva (15,16)
 3. Škola mudrosti (15,33)
 4. Izbjegava zlo (16,6)
 5. Daje život (19,23)
 6. Plaća za poniznost (22,4)
 7. Neka ti srce revnuje za njim! (23,17)
- → Tema i nosiva struktura (2x7)
-

Dijalog (druga strana)

- **1. Riječ grješnika (1,11-14)**
 - Zajedništvo (hod) u ubijanju i plijenu
- **2. Riječ Mudrosti (1,22-33)**
 - Prigovori u 22.24s.29s:
- **Ljubav prema gluposti (22)**
- **Odbijali poziv mudrosti (24s)**
- **Prezir mudrosti (29s)**
 - Poziv u 23:
- **Duh svoj pred vas izlijevam**
 - = “dajem da provre”

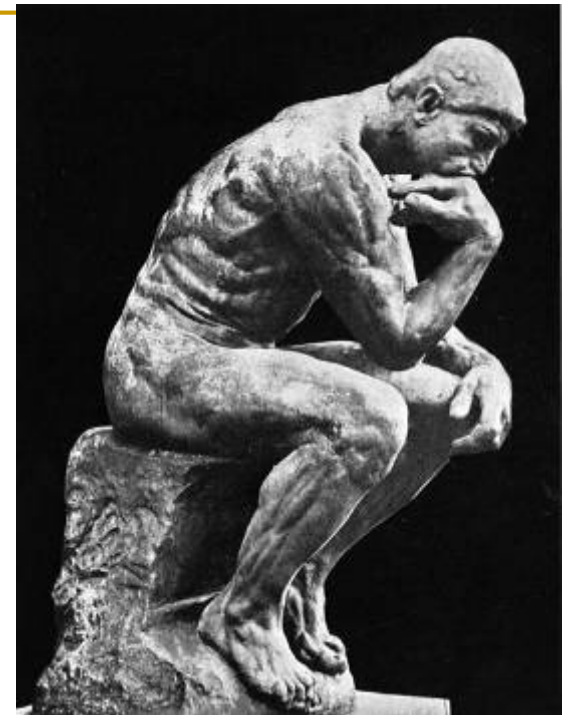
Dijalozi

- **Mudrost prijeti (1,26-28.31s):**
 - Rugat će se, neće se odzvati (26-28)
 - Plod ludosti: smrt (31s)
- **Obećanje, svrha mudrosti (33):**
 - Spokojan život: sigurno stanovanje
- **Riječ očeva (Davidova) Salomonu (4,4-9)**
- **Riječi sina ako ne poslušá pouku (5,12-14)**
- **Riječi bludnice (7,14-20)**
- **Velika propovijed mudrosti (8,4-36)**
- **Poziv mudrosti i gospođe ludosti (9,4-6.16s)**

Dijalog: drugi mudraci

- **Mudraci o Bogu (24,12):**
 - Ispituje srca
 - Čuva dušu
 - Plaća po djelima
- **Roditeljska pouka u *poslovicama* (15,20; 23,22)**
 - Salomon: sin veseli oca,
bezumnik prezire majku (15,20)
 - Mudraci: slušaj oca, ne prezri majku (23,22)
 - ne samo u Salomonovu uvodu

Poučno tumačenje (3. l.) – opis

- “jer” (utemeljenje pouke)
 - Otac Salomon točno tumači put grješnika (1,16.19):
- Grješnici hite prolijevati krv (1,16)
- Lakomi na ružan dobitak (1,19)
 - Posljedica ludosti (18s):
- Smrt (1,18s)
 - Otac tumači izvor mudrosti (2,6)
- יהוה daje mudrost (6)
- יהוה čuva pravednike (7)

